

Kris, klass och klimat

Klimatresolution för Socialistiska Partiet Antagen på 22:a kongressen 7-9/11 2008.

1. Vi kan redan idag se klimatförändringar till följd av den globala temperaturhöjningen, och att dessa klimatförändringar börjar få effekter på förutsättningarna för människors liv och levnadssätt. Dessa problem kommer att bli allt värre i framtiden. Det råder stor vetenskaplig samstämmighet om att den globala uppvärmningen beror på människans utsläpp av växthusgaser genom förbränning av fossila bränslen. De som motsätter sig detta samband, de så kallade "klimatförnekarna", blir allt mer isolerade. Inte bara den nuvarande civilisationens framtid står på spel, utan i sin förlängning själva människan som biologisk varelse, och möjligtvis allt liv på planeten. Att komma till rätta med dessa problem lär bli den största kollektiva utmaningen för människan i historien.

Utsläppen av växthusgaser får inte på lång sikt överstiga det naturen kan ta upp. Idag fortsätter temperaturen att öka av sig själv även om alla utsläpp omedelbart skulle upphöra, dels på grund av de alltför höga nivåerna av växthusgaser i atmosfären, dels på grund av att själva temperaturhöjningen gör att växthusgaser frigörs. För att vända utvecklingen krävs därför att utsläppen av växthusgaser minskas till en nivå som gör att naturen kan ta upp mer än vad som släpps ut.

2. Klimatpolitiken är intimt sammanbunden med energipolitiken. Det finns ingen annan långsiktig och realistisk väg ut ur problematiken än att ersätta de fossila bränslena – olja, kol och gas – och kärnkraften med förnyelsebar energi, samt att spara energi. Med tanke på situationens allvar krävs en snabb övergång till ett energisnålare och energieffektivare samhälle. Med detta menar vi ett samhälle som inte förbrukar energikällor eller andra resurser i högre takt än de förnyas.

3. Det största hinder en sådan omställning stöter på är de grundläggande drivkrafterna i dagens kapitalistiska värld: vinstmaximering och ständig expansion. Därför måste hela tiden fler och fler varor produceras. Det som är logiska och nödvändiga beslut under kapitalismen är skadligt och ohållbart för samhället och naturen. Med den globala uppvärmningen och dess effekter kommer det nuvarande systemet, baserat enbart på vinstjakt, idag i motsättning till biosfären och mänsklighetens fysiska livsvillkor. För att kunna göra produktionen klimatneutral och resurshushållande krävs att de enskilda besluten underordnas samhällets och naturens behov och inte vinstbehovet. För att detta skall kunna ske demokratiskt kan makten över produktionen inte ligga hos enskilda kapitalister, utan måste omvandlas till demokratiskt styrd gemensam samhällsegendom.

4. Dagens politiska och ekonomiska maktbärare är fullständigt uppknutna till och stöder de intressen som kräver att vi producerar och konsumerar allt mer, och att samhället fortsätter sin överkonsumtion av de fossila bränslena. Därför har de agerat allt för sent och alldeles för försiktigt. Flera olika förslag diskuteras just nu med syftet att nå en klimatöverenskommelse som sträcker sig bortom år 2012. EU-kommissionens "klimatpaket" för 2013-2020, Sternrapporten och Warner-Liebermans lagförslag i USA är några av dem. Gemensamt för dessa förslag är att de är fullständigt otillräckliga för att undvika en global temperaturhöjning som överskrider den troliga tröskelnivån för allvarlig fara (+2°C i jämförelse med den förindustriella perioden). Den svenska regeringen utgör inget undantag, utan har hittills utträttat

väldigt lite, trots ett ständigt bekymrat och inkännande prat. Istället har man upprepade gånger försökt vältra över ansvaret att agera på fattigare länder, trots att utsläppen där är mindre per capita än i Sverige, och trots att utsläppsminskningar inte är enklare eller effektivare att utföra där än i de industrialiserade länderna. Regeringens inställning signalerar att den inte vill bryta med det klassintresse den representerar. Det krävs därför att de sociala rörelserna skapar ett politiskt tryck av sällan skådat slag i klimatfrågan, och att en oberoende klimatrörelse blir en verklig maktfaktor.

5. Det är nödvändigt att vara aktsamma om vår gemensamma framtid, och det finns felmarginaler i förutsägelseerna från de olika vetenskapliga klimatmodellerna. Därför är det nödvändigt att kräva utsläppsminskningar till de lägre tröskelvärden som FN:s klimatpanel IPCC presenterat. Skadorna måste förebyggas så mycket som möjligt – även om skador på biosfären olyckligtvis är ofrånkomliga, då den globala uppvärmningen redan är en realitet. IPCC har dessutom uppvisat en tendens till att vara alltför hoppfulla i sina prognoser, vilket innebär att vi måste vara lyhörda för ännu större minskningar av utsläppen. För Sveriges del reser vi kravet om ett importstopp för fossila bränslen inom femton år. Det är en tillräckligt kort tid för att vi ska tvingas vidta åtgärder nu, samtidigt som det är en tillräckligt lång tid för att vi ska kunna möta de utmaningar som ett fossilförbud kommer att innebära. Energisparande teknik och miljövänlig utvinning av energi behöver då utvecklas, men framför allt måste sådana planer som redan finns på ritbordet börja sättas i verket.

6. Det kapitalistiska systemet och dess politiska representanter uppvisar en brottslig cynism och oansvarighet, då de trots oemotsägliga vetenskapliga bevis för den globala uppvärmningens acceleration och dess konsekvenser sätter liv, hälsa, mat och arbete för hundratals miljoner människor på spel, och tillåter oåterkalleliga skador på biosfären. De föredrar teknik som är farlig (kärnkraft), destruktiv (massproduktion av biobränslen), eller orealistisk (koldioxidlagring och kolsänkor), framför att ifrågasätta kapitalets tillväxt och jakten på profiter som driver de nuvarande utsläppsspiralerna uppåt. Tiden borde egentligen vara kommen för en orientering bort från konsumtions- och produktionshetsen, och mot ett energisnålare samhälle, men kapitalismen klänger sig av överlevnadsinstinkt desperat fast vid det gamla.

7. Det kapitalistiska och patriarkala systemet kommer att försöka hitta kapitalistiska lösningar på klimatproblematiken, eller med andra ord utveckla en borgerlig klimatpolitik, där inte minst kvinnor kommer att missgynnas. Vi ser redan hur detta sker idag. Denna politik kännetecknas av två huvudsakliga tendenser: att försöka sätta prislappar på miljön och att individualisera frågan. Den första tendensen innebär ökade koldioxidskatter (framför allt bensin- och energiskatter), handel med utsläppsrätter, trängselavgifter och liknande. Detta leder till att de rika kan fortsätta att smutsa ned, även om det svider mer i deras plånböcker. Den andra tendensen innebär att ansvaret för utsläppsminskningarna läggs direkt på individen, som uppmanas ändra sin livsstil. Det innebär att sikten skymms för de lösningar som måste till på samhälls nivå, med ordentliga kollektiva satsningar, jämställdhetsatsningar och omstruktureringar som är obekväma för kapitalet.

8. Vi måste vara på det klara med att vi inte direkt motsätter oss all borgerlig miljöpolitik för att komma till rätta med frågan. Dels kan den ha en faktisk effekt på klimatet, och dels kan den hjälpa till att medvetandegöra klimatproblemen bland arbetande människor världen över. Ett problem är snarast att politiken inte är tillräckligt resolut genomförd: utsläppsrätterna är för generösa och koldioxidskatterna för låga. Borgerlig klimatpolitik är ofta bättre än ingen klimatpolitik alls. Den nuvarande situationen innebär generellt att kapitalet kan begå rovdrift på vår gemensamma natur utan några hinder eller någon kompensation. Men att behandla vår

livsmiljö som en vara förstärker kapitalismen, och är ingen långsiktig eller rättvis lösning. Det förstärker också utsugningen, förtrycket, arbetarnas inbördes konkurrens, brotten mot rättigheterna och den härskande klassens strypgrepp över alla aspekter av våra liv.

Hela världsekonomin är samtidigt formad efter kapitalistiska förhållanden. De flesta arbetande människor är därför beroende av sin plats i det kapitalistiska produktionsmönstret, och många arbetare skulle drabbas hårt av de nedläggningar, transportminskningar och den minskade produktion som måste bli en effekt av ett energibesparande samhälle under dagens kapitalism. Vi måste därför utveckla socialistiska alternativ på den klimatpolitiska arenan. Även klimatpolitiken är en arena för klasskamp och kampen om makten i samhället; det finns inga möjligheter att lägga klasskampen åt sidan i syfte att rädda klimatet. En av de viktigaste delarna i en sådan politik är en drastisk omfördelning av resurser från storföretag till arbetare och offentlig sektor.

Varje strid som stärker de arbetande istället för motståndaren är ett steg i rätt riktning. Arbetarklassen är kraften som kan genomföra den samhällsomvandling som krävs för att införa en hållbar resurshushållning. Om klimatrörelsen uppfattas som välmående grupper som uppifrån manar arbetarklassen att göra uppoffringar kommer den att isoleras och driva arbetarklassen i armarna på borgerliga krafter.

9. En socialistisk klimatpolitik innebär framför allt att produktionen sker för människors behov inom de ramar naturen sätter, istället för kapitalismens produktion för profit. Inget tänkbart samhälle, oavsett hur jämlikt eller produktivt det är, kommer att kunna ge sina medlemmar oändlig tillgång på materiella ting. Gränserna för vår konsumtion sätts ytterst av jordens resurser. I alla samhällen ransoneras därför tillgången på materiella ting på något sätt. I ett kapitalistiskt samhälle sker det genom marknaden, vilket innebär att den som är rik får en större tilldelning av varor och därmed tillåts ta upp ett större ekologiskt utrymme än de fattiga. Alternativet är att samhället medvetet sätter gränser för hur mycket resurser var och en kan förbruka och hur mycket växthusgaser var och en får lov att ”släppa ut”. Den sortens ransonerings utgår inte bara ifrån vad samhället just nu tekniskt kan producera utan också hur mycket vi på lång sikt kan tillåta oss utnyttja jordens resurser. Vi förordar sålunda ransoneringsringar och kvoteringsringar framför skatter, avgifter och utsläppshandel. Ransoneringsringar handlar inte om att fullständigt kontrollera varje enskild individs varukonsumtion, utan är främst till för att sätta ett tak för produktionen och därmed reglera de värsta klimatbovarna – företagen.

10. Vi är inte motståndare till att enskilda individer tar ett ansvar för miljön och agerar därefter. Tvärtom, vi strävar själva efter att vara föregångare på detta område så länge som det inte används som ett sätt att göra frågan opolitisk och något som beror på individens samvete. För att som enskild individ minska sin inverkan på klimatet räcker inte. Privata handlingar och politiska delstrider som dämpar växthuseffekten är steg i rätt riktning, men bara om den planlösa vinstdriften ersätts av en demokratisk resurshushållning har vi någon chans att göra den gigantiska omställning som krävs.

11. För att klimatkrisen skall kunna mötas krävs en gigantisk satsning på alternativa energikällor som sol-, vind-, våg-, och vattenkraft. Här måste göras mycket storskaliga investeringar framför allt i den fossilbränsleberoende transportsektorn; vi förespråkar en omflyttning till transporter på järnväg och överhuvudtaget en utbyggd kollektivtrafik. Resurser måste också läggas på forskning och utveckling. Detta måste göras nu. Resurser till dessa projekt måste tas från de mest välbeställda i samhället och resursslukande verksamheter som inte fyller något sant mänskligt behov, som exempelvis krigsmakten.

12. Den odling av biobränsle som sker i delar av Latinamerika visar dock att det finns risker i samband med att alternativ till de fossila bränslena tas fram. Om man ersätter regnskog, som sväljer koldioxid, med sockerrör för etanolproduktion, har man inte på ett positivt sätt bidragit till att minska växthuseffekten. Snarare tvärtom. När sådana avvägningar görs krävs det därför att politiker och rörelser, inte företag, faller avgörandet. I samhällen där många människor idag inte har möjlighet att äta sig mätta är det också bakvänt och förkastligt att bördiga jordar används till energiproduktion. Men det går inte att ha en kritisk hållning till samtliga biobränslen, utan de kan på vissa tider och platser spela en positiv roll.

13. Kärnkraften, en ytterst farlig energikälla från utvinningen av råvaran till utsläppen av kylvattnet, innebär av flera anledningar inte ett stabilt försvar mot klimatförändringarna. Investeringskostnaderna är gigantiska, det saknas en rimlig lösning på avfallsfrågan vilket leder till att kostnaderna kommer att ackumulera sig i framtiden, och det finns allvarliga kopplingar till vapenindustrin och risk för kärnvapenspridning. Det finns därmed starka marknadskrafter som har intressen av att kärnkraften består och försvaras. Uran är inte en oändlig resurs och kommer att minska snabbt om antalet reaktorer byggs ut i global skala. Klimatrörelsen måste stå emot trycket från kärnkraftslobbyn, och avvisa kärnkraften som en möjlig lösning på klimat- och energiproblemen.

14. Alternativ energi kommer med all sannolikhet inte att räcka till för att ersätta de fossila bränslena i den takt som krävs. Därför krävs en rad energibesparande åtgärder; alltså en övergång till ett energisnålare samhälle. Att minska produktionen av kött till förmån för vegetariska livsmedel är exempelvis av stor betydelse. Viktigast är dock att minska dagens jättelika konsumtions- och produktionsvolymerna av varor som kräver energi för att tillverkas och att transporteras till konsumenterna. Att minska dessa går dock på tvärs med kapitalismens funktionssätt, som kräver allt större produktionsserier och allt fler produkter att sälja. Valet mellan ständigt ökad förbrukning av materiella ting och mänsklig överlevnad är lätt, förutsatt att vi överhuvudtaget får göra valet. Ett sådant val kan bara ske gemensamt, på samhällsnivå och vi kommer därför tillbaka till frågan om makten över samhället och dess produktion.

15. En rättvis klimatomställning kommer inte att bli verklighet av sig själv. Liksom i alla andra samhällsfrågor krävs det sociala aktörer. En så omfattande förändring kommer att präglas av och vara beroende av samhällets grundläggande motsättning: den mellan arbete och kapital, mellan dem som lever av att sälja sitt arbete och dem som berikar sig genom att köpa det. Det gör det nödvändigt att formulera klimatkrav och organisera klimatkampen på ett sätt som förmår lösa arbetarklassens problem, dagliga såväl som långsiktiga. Samtidigt är arbetarklassen en del av det nuvarande samhället, präglas av den konsumtionshysteri som råder, och är målet för kapitalismens behov av masskonsumtion. Även om kapitalistklassen lever bra mycket mer resursslösande, så lever även den västerländska arbetarklassen utöver de ekologiska ramarna. De etablerade konsumtionsmönstren måste därför förändras. Dagens ohållbara förbrukning av resurser är dock inte främst ett resultat av att människors krav på ökad konsumtion. Drivkraften är istället kapitalismens jakt på ökad vinst. En väsentlig del av konsumtionen är dessutom sådant som inte på något sätt höjer levnadsstandarden, till exempel de jättelika militärutgifterna, de ständigt ökande transportererna av likvärdiga varor världen runt eller långa resor till jobb och vardagsbestyr. Som socialister måste vi vara tydliga med att de rika ska vara de som skall spara mest och göra den största omställningen i en ekologiskt betingad övergång till ett energisparande samhälle. Arbetarklassen skall inte stå tillbaka en millimeter gentemot kapitalägarna, utan måste vara den klass som tjänar mest och förlorar

minst på omställningen till ett energisnålare samhälle.

Dagens konsumtionsamhälle skapar oss inte egentligen högre levnadsstandard, utan upprätthålls genom politiskt, socialt och kulturellt tryck, samt mängder av reklam. Minskade produktionsvolymerna innebär dock att vi kan ta ut en del av de senaste decenniernas produktivitetsoökning i kortare arbetstid istället för i ökat konsumtionsutrymme, och på detta sätt öka den del av produktionsvärdet som kommer arbetarklassen till godo. Med mer fritid och bättre miljö ökar vår levnadsstandard. Vår utmaning blir att finna en väg där arbetarklassens dagliga intressen och kamp kuggar i den ekologiskt nödvändiga förändringen. Att formulera och organisera kring fackliga krav som är klimatsmarta och pekar i riktning mot ett hållbart samhälle. Frågan om sänkt arbetstid måste därför få en överordnad ställning. Omställningen till ett energisnålare samhälle måste innebära att arbetarklassen jobbar mindre på kapitalistklassens bekostnad, att den minskande varukonsumtionen främst drabbar samhällets rika, samt att den reella levnadsstandarden – innefattande ren miljö och fritid snarare än prylhysteri – för arbetarklassen ökar.

16. Socialistiska Partiet har varit aktivt kring miljöfrågor och i miljörörelsen nästan sedan vårt bildande. 1977 antog vi en första resolution om Socialism och Ekologi. Tidigt tog vi också upp klimatfrågan i vår press. Liksom de flesta andra har vi dock inte förrän på senare år insett klimathotet i dess fulla vidd. Det är därför av största vikt att vi organiserar och konsekvent följer med i vad som händer med klimatet och i klimatdebatten, och rapporterar om detta i våra media. Partiet centralt och avdelningarna måste arbeta med frågan både i den skriftliga propagandan och genom att aktivt söka krav och frågor att driva som förenar klasskamp, feministisk kamp och klimatkamp.

Att föra in debatten och klimatrörelsen på arbetsplatserna, där löntagarna finns samlade och kan agera kollektivt är centralt, särskilt i Sverige där de arbetande till övervägande del är fackligt organiserade. Arbetarrörelsens nuvarande ledning har dock till största delen anammat arbetsgivarens krav på ständig ekonomisk tillväxt som överordnat mål, utan att ifrågasätta tillväxtens inriktning eller om den är ekologiskt hållbar. Detta måste vi utmana, och återuppväcka rörelsens krav på kortare arbetstid. Ett stort problem är dock att de flesta fack är toppstyrda av ledare som lever och verkar långt från medlemmarnas vardag och kontroll. Inom industrin går de dessutom ofta i armkrok med företagen för att försvara ”konkurrenskraften” (det vill säga vinsterna) och reflekterar sällan eller aldrig över produktionen och dess inriktning. Hur viktigt det än kan vara att få med fackliga representanter i rörelsen är inte mycket vunnet om man inte når medlemmarna på arbetsplatserna.

Socialistiska Partiets målsättning är att vara och uppfattas som en kraft som verkar för en klassinriktning och en feministisk inriktning i klimatrörelsen, liksom vi i vårt eget arbete strävar efter att förena klimatkrav med klasskrav och feministiska krav. Detta skall synas i vårt skriftliga material men framför allt i vårt vardagliga politiska arbete.

17. Kvinnor drabbas hårdast av klimatförändringarna; detta gäller framför allt arbetarklassens kvinnor och fattiga kvinnor runt om i världen. Skall en ekologiskt hållbar utveckling bli möjlig behöver de förändringar som genomförs utgå från kvinnors livsvillkor, och inte utgå från mannen som norm. Män gör större ekologiskt fotavtryck än kvinnor, oavsett klass, och män står för den största klimatpåverkan. När det gäller konsumtionsmönster, som svarar för en del av klimatpåverkan, kan en förändring uppnås genom att män tar större ansvar för hem och hushåll. Detta kommer att förändra mäns konsumtion vad gäller bland annat transporter, boende och dagligvaror, vilken idag på ett övergripande plan är mer klimatskadlig än kvinnors konsumtion. På bland annat detta sätt kopplas klimatpolitiken till den feministiska kampen.

18. Energikrisen kommer att medföra ett alarmerande och nytt krigshot som uppkommer ur den interimperialistiska och inomkapitalistiska konkurrensen om kontroll över naturtillgångarna, i synnerhet fossila energikällor, liksom ur försvaret av oljans vinster och de privilegier som är knutna till dem. Det finns en överhängande risk för en barbarisk och vapenskramlande kapitalistisk och patriarkal upplösning på klimatkrisen – till skada främst för de fattigaste människorna, för fattiga generellt, för arbetarklassen, för katastroffer, för klimatflyktingar, och i synnerhet för kvinnor. Kvinnor är de med minst resurser och har därmed mindre möjligheter att skydda sig eller bygga upp ett nytt liv vid klimatkatastrofer. Eftersom det är kvinnor som i störst utsträckning tar hand om barnen, betyder detta även död och stort lidande för otaliga barn som har ännu mindre makt att påverka sina livsförhållanden. De ideologiska – ofta rasistiska – yttringar som underblåser sådana lösningar måste bestämt bekämpas.

19. På samma sätt motsätter vi oss att skylla klimatförändringarna på befolkningstillväxten i de fattiga länderna. Det existerar en oemotsäglich koppling mellan ekonomisk utvecklingsnivå och befolkningsutveckling, och fattigdomen i utvecklingsländerna är främst orsakad av de rikare ländernas imperialism. Vi står fast vid kvinnors rätt att själva bestämma över huruvida de vill ha barn eller inte; en rätt som innebär att kvinnor skall ha fri tillgång till preventivmedel och rätt till abort. Internationella valutafondens och Världsbankens diktat om strukturanpassning, som anbefaller nedskärningar i välfärden, måste förkastas.

20. De industrialiserade länderna måste svara positivt på förslag från fattigare länder som för att skydda den biologiska mångfalden och bidra till en stabilisering av koldioxidhalten i atmosfären erbjuder sig att inte exploatera fossila bränsletillgångar i utbyte mot viss kompensation för uteblivna vinster (exempelvis Ecuador). I detta sammanhang måste vi trycka på att de industrialiserade länderna i Nord måste ta sitt historiska ansvar för de katastrofer som klimatförändringarna orsakar de fattigare länderna i Syd. Koldioxidutsläppen i Syd skulle dessutom kunna minska om mer modern teknik fördes över till utvecklingsländerna. Kapitalismens patenträttigheter utgör här ett stort hinder.

För de fattiga länderna är det ännu viktigare att industriländerna byter kurs, samt att regeringarna i dessa länder avbryter alliansen med det utländska kapitalet och avstår från exportledd utveckling. Dels för att ge dem ett utrymme att bygga upp en produktionsapparat som kan tillfredsställa befolkningens viktigaste behov. Dels för att en stor del av det som idag produceras i länder som Kina och Indien är till konsumtion i de rika länderna. Men också för att den modell för utveckling som idag erbjuds är en kapitalistisk utveckling som bygger på dominans genom skuldbörda, på underordning genom orättvisa handelsavtal, på snedvridna konsumtionsmönster och resursslösande produktionssystem.

Ju längre in på den ohållbara kapitalistiska vägen dessa länder går, desto svårare blir sedan den nödvändiga omställningen. För den stora majoriteten i Syd är det inga problem. För dem är det ingen uppoffring att avstå från flygresor, bilar eller ständigt nya modeller av elektroniska apparater. I synnerhet behöver de inte bombplan eller missiler. De omedelbara behov som behöver tillfredsställas i världen handlar om rent vatten, skolor, sjukvård, pensionssystem, tillräckligt med mat. Nord står för en stor majoritet av utsläppen, medan Syd drabbas hårdast av de negativa effekterna. I Syds länder är det dessutom de fattigaste som drabbas värst och blir klimatflyktingar.

21. Jorden åt dem som brukar den. Bönderna ska i första hand odla för sin egen och stadsbefolkningens behov. Närproducerad och icke-genmodifierad mat är lika viktig i alla länder, rika som fattiga. Alla odlingsmöjligheter måste tas till vara om försörjningen ska tryggas för

hela jordens befolkning. Varje land måste utifrån sina egna förutsättningar ta ett lika stort ansvar för hälsa, miljö och klimat.

22. Med hänsyn till kapitalismens logik, förvärrad av nyliberalismen, är det angeläget att utveckla en alternativ global plan som kombinerar en omställning inom energisektorn med omfattande åtgärder för energisparande. En sådan plan bör hållas oberoende av kostnader och vinstutveckling, och respektera varje människas lika rätt att konsumera och släppa ut koldioxid inom biosfärens biologiska och fysiska gränser. I planen måste ingå att jämställdheten är en förutsättning för en varaktig hållbar utveckling, där jämställdheten är både mål och medel.

Införandet av en sådan plan innebär ett brott med tillväxtens logik, med kapitalismens globalisering och oavbrutna konsumerande, och ett undertryckande av de sektorer vars verksamhet är onyttig eller skadlig. Det innebär en förnyelse av den allmänna sektorn, kollektivt ägandeskap av energikällorna, en allomfattande omfördelning av välståndet mellan länderna, samhällsklasserna och könen, liksom folkflertalets deltagande genom demokratiska kontrollprinciper och praktiker. En demokratisk, socialistisk och feministisk planekonomi utgör det bästa och enda sant humanistiska svaret på klimatkrisen.

23. Energi- och klimatkrisen innebär att kapitalismen utgör ett hot mot mänsklighetens grundläggande livsvillkor. Eftersom det socialistiska svaret inte ”bara” är att ställa produktionen under arbetarstyre utan också att anpassa produktionen till de ekologiska ramarna, kallar vi det samhälle vi strävar efter för ”ekosocialistiskt”. Detta är ett begrepp som börjat användas i många länder och bildandet av ett internationellt ekosocialistiskt nätverk utgör här ett viktigt steg.

24. En global rörelse för klimatkamp har redan uppstått, i Sverige manifesterat bland annat genom att etablerade miljöorganisationer som Miljöförbundet Jordens Vänner vuxit till kring frågan, att den nya aktionsgruppen Klimax bildats och att folkrörelsen Klimataktion startat. Vi i Socialistiska Partiet arbetar efter förmåga inom de befintliga och framväxande klimat- och miljörörelserna för att stärka dem och bygga dem till verkliga massrörelser. Vi förespråkar en inriktning på massaktivitet och klass- samt feministiskt perspektiv, både i program och arbetsmetoder. Det innebär bland annat att vi är för att dessa rörelser är oberoende av kapital, stat och maktavare och att de strävar efter att bygga upp allianser med arbetarklassen och dess organisationer.

25. Det kommer att krävas bredast möjliga enhet i kampen på global skala för att mobilisera ett massivt tryck som kan tvinga regeringarna att vidta radikala åtgärder. Samtidigt måste de sociala och demokratiska rättigheterna respekteras. Även om vi inte tror att detta kan bli verklighet utan de genomgripande samhällsförändringar vi skissat tidigare, och de maktskiften som kan göra sådana förändringar möjliga, är situationen inte hopplös. Uppgiften är idag att bygga massrörelser. Dessa måste driva krav på att – här och nu – genomföra konkreta åtgärder för att stoppa den globala uppvärmningen. Att föra in debatten på arbetsplatserna, där löntagarna finns samlade, organiserade och kan agera kollektivt, är centralt.

26. Det finns flera sociala rörelser som bidrar till att utveckla alternativ till kapitalismens uppdrivna produktionsspiraler (kamp mot i synnerhet olje- och gasutvinning, för regnskogens bevarande, för rätten till ett traditionellt levnadssätt, för en småskalig och ekologisk jordbruksnäring, för en alternativ sophantering som prioriterar återvinning, mot den okontrollerade utbyggnaden av transporter på väg, vatten och i luft, för gratis kollektivtrafik, för en balanserad energianvändning, mot kärnkrafts- och vapenindustri, mot tillväxten av jobbflexibilitet och

tillfälliga anställningar, för en rationell användning av vatten – och för fri tillgång av vatten, som något som inte kan privatiseras, mot reklam och överkonsumtion, för gratis överföring av teknologi och kunskaper). Dessa rörelser måste uppmuntras att ansluta sig till kampen för att rädda klimatet.

27. De härskande försöker på tusen sätt att knyta upp oss alla till det kapitalistiska samhället. Ett särskilt verksamt medel är hot om arbetslöshet ifall systemets ständiga tillväxt skulle brytas. I de branscher som är starkast knutna till fossilförbränningen, till exempel bilindustrin, är det hotet särskilt närvarande. För att hindra att de som arbetar i sådana branscher sluter upp bakom ”sina” företag är det viktigt att klimatrörelsen kan ge realistiska svar om hur deras försörjning skall garanteras vid en omställning till en hållbar ekonomi. Dels handlar det om förkortad arbetstid med bibehållen lön men också om att, åtminstone i princip, visa på hur den kunskap och erfarenhet som finns i dessa företag skulle kunna användas till hållbar och socialt nyttig produktion.

Eftersom de frågor det gäller berör så stora delar av samhället är det varken önskvärt eller möjligt att försöka finna lösningar som går runt de existerande klassmotsättningarna. Om klimatrörelsen skall ha framgång krävs att den blir en verklig folkrörelse, förankrad i arbetarklassen i vid mening, och får därför inte genomsyras av den patriarkala struktur som hotar att exkludera kvinnor. Klimatfrågorna behöver kopplas till krav på rättvisa, jämlikhet, jämställdhet och välfärd, och allianser skapas med andra folkliga rörelser som driver sådana frågor. Idag saknas de krafter som kan bära upp en lösning på klimatfrågan. De aktivistorganisationer som finns är alltför svaga och arbetarklassen har inte självförtroende och erfarenhet nog att utmana kapitalet, vare sig i klimatfrågan eller mer traditionella klassfrågor. För att skapa en massrörelse som kan lösa klimatfrågan måste väldigt många människor vinna ett grundläggande kollektivt självförtroende. Inte så att det går att vänta på att klassmedvetandet ska växa sig starkt och sedan ta upp klimatfrågan. Men en växelverkan mellan aktivitet kring omedelbara klass- och jämställdhetsfrågor och debatt, strid och organisering kring klimatfrågan är helt nödvändig.

28. I Sverige och andra stater med stark facklig tradition är det av yttersta vikt att få med sig fackföreningsrörelsen in i klimatkampen. Facket samlar de arbetande, vilka är en nyckelgrupp. Facket är också den aktör som kan ställa krav på att jobben tryggas och att bördor och vinster delas solidariskt när kapitalismen går in i kris. Vi måste arbeta för att våra fackföreningar blir aktiva i klimatfrågorna. På grund av den försvagning som fackföreningsrörelsen under lång tid genomgått är det nödvändigt att mobilisera för att alla – framför allt ungdomar, kvinnor, invandrare – organiserar sig fackligt och politiskt samt driver krav för en förändrad politisk inriktning. Det behövs verkliga politiska krafttag för en omställning till dagens och morgondagens alternativa energi och infrastruktur.

29. Den kapitalistiska klimatkrisen hotar mänsklighetens överlevnad och de härskande kommer bara att vidta de åtgärder de tjänar på. Men det innebär inte att slaget är förlorat. Historien har visat att mänskligheten är förmögen att lösa de problem den ställts inför. Det har den gjort med tekniska och vetenskapliga framsteg, men framför allt genom att omvälva de sociala förhållandena när dessa har blivit ett hinder för mänsklighetens utveckling. Dagens kris kommer att avgöras av huruvida arbetarklassen klarar av att störta det kapitalistiska systemet och påbörja uppbygget av det frihetens rike som var arbetarrörelsens mål när den växte fram. Vi är övertygade om att detta inte är ett omöjligt mål. Det är tvärtom det enda mål som är möjligt.